

**KOMENDA GŁÓWNA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**

ZATWIERDZAM

KOMENDANT GŁÓWNY
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

Andrzej Bartkowiak

.....
gen. brygadier dr inż. Andrzej BARTKOWIAK

**PROGRAM
SZKOLENIA MŁODSZYCH INSTRUKTORÓW
PSÓW RATOWNICZYCH**

Warszawa, 15 grudnia 2023 r.

Ewaluacji programu dokonał zespół w składzie:

Opracowanie merytoryczne:

- st. bryg. Piotr Gancarczyk – SA PSP w Krakowie
- bryg. Marcin Płotica – KM PSP w Łodzi
- kpt. Bartosz Tunia – KM PSP w Poznaniu
- st. asp. Michał Szalc – KM PSP w Gdańsku
- mł. asp Magdalena Nowicka-Błazejczyk – KM PSP w Poznaniu
- asp. Joanna Pulit – SA PSP w Krakowie

Konsultacja merytoryczna:

- st. bryg. Sławomir Wojta – KM PSP w Nowym Sączu
- st. bryg. w st. spocz. Maciej Halota
- st. bryg. Michał Langner – KG PSP
- st. bryg. Dariusz Kurowski – KG PSP

Konsultacja metodyczna:

- Magdalena Stajszczyk – KG PSP

Niniejszy program powstał na podstawie ewaluacji „Programu szkolenia instruktorów psów ratowniczych” zatwierdzonego przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w dniu 21 lutego 2017 r. i zastępuje wyżej wymieniony program.

Spis treści

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZE	4
1. Cel szkolenia	4
2. Sylwetka absolwenta	4
3. Warunki przyjęcia na szkolenie	4
4. Nabór	5
5. Wyposażenie.....	6
6. Uprawnienia młodszego instruktora psów ratowniczych	6
II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO	7
1. Organizacja szkolenia.....	7
2. Zalecenia i wskazówki metodyczne do realizacji zajęć stacjonarnych na szkoleniu	9
3. Plan nauczania zajęć stacjonarnych.....	10
III. TREŚCI KSZTAŁCENIA	11
1. Kynologia w ratownictwie – 10T, 2P.....	11
2. Przygotowanie psa do roli psa ratowniczego – 10T, 25P	11
3. Oznaczanie, lokalizacja i współpraca – 8T, 20P	12
IV. LITERATURA	14
V. AKTY PRAWNE.....	15
VI. ZAŁĄCZNIKI.....	16

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZE

1. Cel szkolenia

Celem szkolenia jest przygotowanie słuchaczy do szkolenia psów ratowniczych (do prowadzenia działań ratowniczych i poszukiwawczych w zakresie lokalizacji osób zasypanych podczas katastrof i awarii budowlanych oraz do prowadzenia poszukiwań osób zaginionych), a także nabycie uprawnień do testowania szczeniąt.

2. Sylwetka absolwenta

Po ukończeniu szkolenia słuchacz powinien:

- a) w sferze poznawczej:
 - wymieniać podstawy prawne związane ze szkoleniem i funkcjonowaniem zespołów z psami ratowniczymi;
 - wyjaśniać zasady organizacji zajęć zgodnie z zasadami BHP i BHS;
 - wyjaśniać zagrożenia związane ze szkoleniem i prowadzeniem psa ratowniczego;
 - omawiać zagadnienia kynologii związane z procesem szkolenia psów ratowniczych;
 - omawiać metodykę i zasady szkolenia przewodników i psów ratowniczych;
- b) w sferze praktycznej:
 - stosować sprzęt wykorzystywany podczas szkolenia psów ratowniczych;
 - organizować i prowadzić zajęcia szkoleniowe dla przewodników i psów ratowniczych;
 - organizować i prowadzić doskonalenie zawodowe przewodników psów ratowniczych;
 - przygotowywać testy szczeniąt;
 - przeprowadzać testy szczeniąt;
 - interpretować wyniki testów;
- c) w sferze motywacyjnej, mieć ukształtowane postawy:
 - odpowiedzialności za bezpieczeństwo swoje i innych;
 - odpowiedzialności za prowadzenie zajęć zgodnie z dobrostanem psa;
 - przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas szkolenia przewodników i psów ratowniczych;
 - odpowiedzialności za stan obiektów i sprzętu;
 - dbałości o ciągłe pogłębianie wiedzy;
 - dbałości o własną kondycję psychofizyczną.

3. Warunki przyjęcia na szkolenie

- a. Szkolenie przeznaczone jest dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej.
- b. W szkoleniach mogą również uczestniczyć, na zasadzie dobrowolności, członkowie podmiotu włączonego do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego lub podmiotu, z którym zawarto umowę cywilnoprawną, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, z grup poszukiwawczo-ratowniczych, na podstawie skierowania na szkolenie z właściwego podmiotu, po spełnieniu wymagań określonych w programach szkolenia.

- c. Warunkiem przyjęcia na szkolenie młodszego instruktora psów ratowniczych jest:
- skierowanie, zgodne ze wzorem określonym w załączniku nr 1,
 - przejście procesu naboru, według zasad określonych w pkt 4.

4. Nabór

- a. Nabór na szkolenie przeprowadza komisja kwalifikacyjna, powołana przez organizatora szkolenia w składzie:
- przewodniczący komisji (przedstawiciel organizatora szkolenia),
 - dwóch członków komisji (wyznaczonych spośród osób posiadających uprawnienia instruktora psów ratowniczych).
- b. Proces naboru odbywa się poprzez:
- test kwalifikacyjny z zakresu tematyki szkolenia specjalistycznego dla przewodników psów ratowniczych, treści z obszaru anatomii i fizjologii zwierząt oraz biologicznych mechanizmów zachowań zwierząt, prawnych aspektów funkcjonowania psów ratowniczych,
 - weryfikację dokumentacji związanej z odbytymi przedsięwzięciami szkoleniowymi (szkoleniami, warsztatami itp.) i doświadczeniem zawodowym w roli przewodnika psa ratowniczego,
 - rozmowę kwalifikacyjną.
- c. Każdy z elementów naboru podlega ocenie punktowej.
- d. Test składa się z 30 zadań zamkniętych i otwartych i trwa 60 minut. 40-60% zadań powinny stanowić zadania otwarte. Test opracowuje organizator naboru.
- e. Maksymalna liczba punktów do uzyskania w teście wynosi 30. Test uważa się za zaliczony, jeśli kandydat uzyskał co najmniej 15 punktów.
- f. Ocena złożonych dokumentów polega na sprawdzeniu spełnienia przez kandydata określonych wymogów oraz dokumentów potwierdzających odbycie dodatkowych szkoleń i posiadanych umiejętności przydatnych w szkoleniu psów ratowniczych.
- g. Maksymalna liczba punktów możliwa do uzyskania z oceny dokumentacji wynosi 30. Pozytywny wynik z oceny dokumentów osiąga kandydat, który uzyska co najmniej 15 punktów.
- h. System punktowy stosowany do oceny posiadanego przez kandydatów wyszkolenia i posiadanych umiejętności wygląda następująco:
- udział w przedsięwzięciach szkoleniowych związanych z organizacją działań ratowniczych, w których wykorzystuje się psy ratownicze – 0,5 pkt. za dzień szkoleniowy, maksymalnie 2 pkt. za pojedyncze przedsięwzięcie szkoleniowe. Maksymalna łączna liczba punktów do uzyskania wynosi 7 pkt.
 - udział w przedsięwzięciach szkoleniowych związanych ze szkoleniem psów ratowniczych – 0,5 pkt. za dzień szkoleniowy, maksymalnie 2 pkt. za pojedyncze przedsięwzięcie szkoleniowe. Maksymalna łączna liczba punktów do uzyskania wynosi 7 pkt.
 - udział w przedsięwzięciach szkoleniowych o charakterze międzynarodowym – 1 pkt. za dzień szkoleniowy, maksymalnie 3 pkt. za pojedyncze przedsięwzięcie szkoleniowe. Maksymalna łączna liczba punktów do uzyskania wynosi 9 pkt.
 - posiadanie udokumentowanego doświadczenia w szkoleniu psów w ramach innych podmiotów lub organizacji – maksymalnie 7 pkt.

- i. Podczas rozmowy kwalifikacyjnej ocenie podlegają:
 - autoprezentacja kandydata, w tym wskazanie doświadczeń i osiągnięć związanych ze szkoleniem psa ratowniczego oraz doświadczeniem związanym z udziałem w działaniach ratowniczych;
 - kompetencje społeczne niezbędne do realizacji zadań związanych ze szkoleniem psów ratowniczych oraz ich wpływ na motywację kandydata do wykonywania obowiązków instruktora szkolącego psy ratownicze;
 - umiejętność komunikacji, w tym przekazywania, odbierania i rozumienia informacji oraz jasnego i wyrazistego formułowania wypowiedzi.
- j. Po przeprowadzeniu rozmowy kwalifikacyjnej każdy z członków komisji odrębnie ocenia kandydata.
- k. Przewodniczący oraz każdy członek komisji z rozmowy kwalifikacyjnej może przyznać kandydatowi maksymalnie 10 punktów. Liczbę punktów uzyskanych w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej sumuje się i suma stanowi ocenę końcową.
- l. Maksymalna liczba punktów do uzyskania w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej wynosi 30. Pozytywny wynik z rozmowy kwalifikacyjnej osiąga kandydat, który uzyska co najmniej 15 punktów.
- m. Komisja sporządza protokół, w którym ujęta zostaje punktacja z poszczególnych etapów naboru. Wynik końcowy naboru stanowi suma uzyskanych punktów. Maksymalna liczba punktów do uzyskania wynosi 90. Pozytywny wynik z naboru uzyskuje kandydat który uzyskał minimum 50 punktów (suma punktów musi być większa niż suma minimalnych punktów poszczególnych etapów).
- n. Po przeprowadzeniu wszystkich etapów naboru, komisja na podstawie uzyskanej punktacji podejmuje decyzję o zakwalifikowaniu na szkolenie.
- o. Nabór odbywa się w terminach wyznaczonych przez organizatora szkolenia, niezależnych od terminu szkolenia.

5. Wyposażenie

- a. Kandydat na szkolenie musi przywieźć ze sobą: kask ochronny, rękawice ochronne, odzież ochronną oraz przeciwdeszczową, latarkę, buty o wzmocnionej podeszwie, plecak oraz przybory do pisania,
- b. W przypadku uczestnictwa z psem, kandydat musi posiadać:
 - potwierdzenie szczepienia psa przeciwko wściekliźnie i innym chorobom zakaźnym oraz odrobaczenia, a także zabezpieczenia psa pod względem pcheł i kleszczy,
 - wyposażenie psa: smycz, obroża, szorki/szelki, zabawki/aporty, miska, pojemnik na wodę, odpowiedni zapas karmy, składana klatka.

6. Uprawnienia młodszego instruktora psów ratowniczych

Uzyskanie tytułu młodszego instruktora psów ratowniczych uprawnia do szkolenia przewodników i psów ratowniczych oraz testowania przydatności szczeniąt do szkolenia ratowniczego w ramach jednostek Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO

1. Organizacja szkolenia

- a. Szkolenie (wszystkie jego etapy) organizowane jest przez Szkołę Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie.
- b. Szkolenie składa się z trzech etapów
 - I etap – zajęcia stacjonarne,
 - II etap – praktyki,
 - III etap – weryfikacja (egzamin).
- c. Na realizację zajęć stacjonarnych przewidziano 75 godzin dydaktycznych, w tym:
 - zajęcia teoretyczne – 28 godzin dydaktycznych,
 - zajęcia praktyczne – 47 godzin dydaktycznych.
- d. Podstawą organizacji procesu dydaktycznego jest plan nauczania. Podstawową formą nauczania jest lekcja, której odpowiada jedna godzina dydaktyczna trwająca 45 minut. Dopuszcza się łączenie kilku jednostek lekcyjnych praktycznych.
- e. Zajęcia mogą prowadzić instruktorzy szkolenia psów ratowniczych oraz inni specjaliści posiadający doświadczenie w danych dziedzinach związanych z blokami tematycznymi.
- f. W ramach II etapu muszą zostać odbyte lub/i zaliczone następujące elementy:
 - Metodyka szkolenia (kurs instruktora praktycznej nauki zawodu).
 - Udział w roli asystenta w co najmniej 2 warsztatach szkoleniowych dotyczących następujących zagadnień:
 - Współpraca
 - Lokalizacja
 - Oznaczanie
 - Motywacja psa ratowniczego
 - Prowadzenie młodego psa
 - Problemy w szkoleniu psów ratowniczych.

Warsztaty szkoleniowe powinny być przeprowadzone przez organizatora szkolenia lub przez inne jednostki organizacyjne PSP pod nadzorem merytorycznym i metodycznym Szkoły Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie.

 - Udział w procesie szkolenia przewodników psów w roli asystenta.
 - Przygotowanie materiałów szkoleniowych na wylosowane przez organizatora 3 tematy związane z metodyką szkolenia psów ratowniczych.
 - Udział w testach szczeniąt – sporządzenie dokumentacji wg przyjętej metodyki określonej w „Zasadach organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w KSRG”.
- g. II etap powinien trwać maksymalnie 12 miesięcy.
- h. Uczestnicy przesyłają do organizatora szkolenia dokumentację potwierdzającą realizację i ukończenie wskazanych elementów określonych w ppkt f. Dokumentacja jest weryfikowana pod kątem poprawności i kompletności. Etap II zostaje zaliczony po zatwierdzeniu przesłanej dokumentacji.
- i. Do etapu III zostają dopuszczone osoby, który uzyskały zaliczenie II etapu.
- j. Na realizację III etapu przewidziano 48 godzin, w tym:
 - 36 godzin na realizację zajęć,

- 12 godzin na egzamin końcowy.
- k. Etap III polega na:
 - przeprowadzeniu zajęć teoretycznych i praktycznych z tematów przygotowanych w trakcie etapu II,
 - przeprowadzeniu zajęć teoretycznych i praktycznych z zakresu tematyki zawierającej się w treściach kształcenia określonych w programie szkolenia przewodników psów ratowniczych. Tematykę zajęć dla każdego uczestnika przydziela organizator,
 - przystąpieniu do egzaminu końcowego.
- l. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest poprawna realizacja zajęć określonych w ppkt k.
- m. Warunkiem ukończenia szkolenia jest zdanie egzaminu końcowego.
- n. Egzamin końcowy składa się z dwóch części – teoretycznej i praktycznej.
- o. Część teoretyczna egzaminu końcowego przeprowadzana jest w formie testu składającego się z 30 zadań zamkniętych i otwartych, z zakresu materiału objętego programem szkolenia. Część teoretyczną egzaminu uważa się za zaliczoną, jeśli zdający odpowiedział prawidłowo na minimum 60% zadań.
- p. Warunkiem przystąpienia do części praktycznej egzaminu końcowego jest zaliczenie części teoretycznej.
- q. W przypadku niezaliczenia części teoretycznej egzaminu słuchacz ma prawo do jednego egzaminu poprawkowego, w terminie wyznaczonym przez organizatora szkolenia.
- r. Część praktyczna egzaminu końcowego składa się z:
 - przygotowania dokumentacji związanej z organizacją zajęć praktycznych z wybranego elementu procesu szkolenia przewodników psów ratowniczych,
 - przeprowadzenia zajęć praktycznych według przygotowanej dokumentacji.
- s. Podczas powyższej części egzaminu słuchacz powinien omówić, przygotować, przeprowadzić oraz zinterpretować realizację zadań.
- t. Część praktyczną egzaminu uważa się za zaliczoną, jeśli słuchacz uzyska pozytywną ocenę z przygotowania dokumentacji oraz pozytywną ocenę z wykonania zadań.
- u. W razie nie zdania praktycznej części egzaminu słuchacz ma prawo do egzaminu poprawkowego w terminie wyznaczonym przez organizatora szkolenia.
- v. Do oceny obydwu części egzaminu końcowego stosuje się skalę: „zaliczył – nie zaliczył”.
- w. Egzamin końcowy przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez organizatora szkolenia.
- x. Komisja egzaminacyjna składa się z przewodniczącego komisji oraz co najmniej dwóch instruktorów psów ratowniczych.
- y. Z przeprowadzonego egzaminu sporządza się protokół zawierający informację o składzie komisji, terminie i miejscu przeprowadzenia egzaminu, zadaniach egzaminacyjnych, uczestnikach oraz wynikach egzaminu końcowego.
- z. Do przeprowadzenia egzaminu poprawkowego stosuje się zasady określone dla egzaminu końcowego.
- aa. Do egzaminu poprawkowego można przystąpić tylko jeden raz. Po niezdaniu egzaminu poprawkowego, należy ponownie odbyć szkolenie.

- bb. Po zdaniu egzaminu słuchacze otrzymują zaświadczenie o ukończeniu szkolenia zgodne ze wzorem określonym w załączniku nr 2.
- cc. Listę osób, które zdały egzamin dla młodszych instruktorów psów ratowniczych, organizator szkolenia przesyła do biura właściwego ds. szkolenia pożarniczego Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

2. Zalecenia i wskazówki metodyczne do realizacji zajęć stacjonarnych na szkoleniu

- a. Zajęcia teoretyczne powinny być organizowane dla całej grupy słuchaczy.
- b. Zajęcia praktyczne należy przeprowadzać z grupą słuchaczy liczącą 3 osoby przypadające na jednego instruktora.
- c. W zajęciach, bez względu na liczbę uczestników musi uczestniczyć co najmniej trzech instruktorów (z uwzględnieniem ppkt. b).
- d. W zajęciach mogą uczestniczyć młodszy instruktorzy w roli asystentów instruktorów (jeden asystent na jednego instruktora).
- e. Maksymalna liczba uczestników szkolenia wynosi 10 osób.
- f. Na potrzeby realizacji procesu nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć praktycznych, należy zapewnić niezbędną liczbę zespołów poszukiwawczych (przewodnik z psem).
- g. Prowadzący zajęcia, w trakcie realizacji tematów przewidzianych w planie nauczania powinni zwracać szczególną uwagę na:
 - poprawną terminologię,
 - kompletne wyposażenie przewodnika i psa,
 - wykorzystywanie do ćwiczeń tylko sprzętu sprawnego pod względem technicznym,
 - poprawne wykonywanie czynności,
 - kształtowanie pożądaných umiejętności oraz koniecznych nawyków.
- h. W trakcie realizacji zajęć powinna być dokonywana ocena osiągnięć słuchaczy. W ocenianiu bieżącym dopuszcza się indywidualizację wynikającą ze specyfiki szkolenia i indywidualnych koncepcji dydaktycznych prowadzącego.
- i. Zajęcia teoretyczne powinny być realizowane w pomieszczeniach zapewniających odpowiednie warunki higieny szkolnej oraz wyposażonych zarówno w proste, jak i techniczne środki dydaktyczne.
- j. Zajęcia praktyczne należy poprzedzić odprawą organizacyjną, którą prowadzi instruktor. Celem odprawy jest zapoznanie słuchaczy z tematyką i celem ćwiczeń oraz omówienie ich przebiegu.
- k. W toku ćwiczeń instruktor kontroluje poprawność wykonania powierzonych zadań, a w razie zauważenia nieprawidłowości, na bieżąco koryguje błędy w ramach instruktażu indywidualnego, bądź grupowego. W instruktażu końcowym prowadzący powinien podsumować zajęcia, przeanalizować najczęściej popełniane błędy, wskazać ich źródło oraz sposób prawidłowego wykonania czynności.
- l. Zajęcia praktyczne należy prowadzić na obiektach naturalnych (np. obszary leśne) oraz sztucznych (np. gruzowiska).
- m. Organizator szkolenia musi zapewnić elementy zestawu przyrządów dla psów: drabiny, kładki nieruchome, kładki ruchome, skrzynie do ukrywania pozorantów, karimaty, okrycia maskujące pozoranta, środki łączności, taśmy ostrzegawcze,

środki pozoracji, pistolet hukowy z wkładami, indykator wiatru (np. zapalniczka dymna).

3. Plan nauczania zajęć stacjonarnych

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Kynologia w ratownictwie	10	2	12
2.	Przygotowanie psa do roli psa ratowniczego	10	25	35
3.	Oznaczanie, lokalizacja i współpraca	8	20	28
RAZEM:		28	47	75

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

III. TREŚCI KSZTAŁCENIA

1. Kynologia w ratownictwie – 10T, 2P

Materiał nauczania:

Procesy poznawcze u psów ratowniczych. Kształtowanie zachowań psa, Komunikacja psów
Charakterystyka i cechy psów predysponowanych do ratownictwa. Psy w ratownictwie
specjalistycznym.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- omówić procesy poznawcze u psów ratowniczych,
- wyjaśnić zasady kształtowania zachowań psa,
- opisać sposób komunikacji psów,
- zinterpretować sygnały komunikacji psa (mowa ciała, sygnały werbalne i niewerbalne),
- wymienić oraz zinterpretować sygnały uspokajające psa,
- przedstawić cechy charakteru przekazywane genetycznie,
- omówić cechy charakteru psa pożądane do ratownictwa,
- scharakteryzować rasy psów predystynowanych do ratownictwa,
- przedstawić metodykę nauczania psa (instynkty, warunkowanie, zapamiętywanie, stres, motywacja),
- omówić różnice pomiędzy wzmocnieniem pozytywnym a awersyjnymi metodami szkolenia,
- omówić etapy szkolenia psów ratowniczych,
- omówić oraz zinterpretować przebieg testów przydatności szceniąt do szkolenia ratowniczego.

2. Przygotowanie psa do roli psa ratowniczego – 10T, 25P

Materiał nauczania:

Zasady planowania i przeprowadzania sesji treningowych. Motywowanie i nagradzanie psów. Posłuszeństwo ogólne. Sprawność fizyczna i kondycja psa. Trening środowiskowy. Predyspozycje i cechy wymagane wobec przewodnika psa ratowniczego. Zasady relacji pies – człowiek, pies – pies.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- omówić zasady planowania i przeprowadzania sesji treningowych psów ratowniczych,
- zaplanować i omówić sesję treningową psów ratowniczych (planowanie, rozgrzewka, ćwiczenie, wyciszenie),
- wymienić i omówić sposoby motywowania psa,
- wymienić i omówić sposoby nagradzania psa,
- omówić zasady doboru sposobu motywowania i nagradzania psa,

- dobrać właściwy sposób motywowania psa,
- dobrać właściwy sposób nagradzania psa,
- podać przykłady ćwiczeń z zakresu posłuszeństwa ogólnego,
- opisać organizację i przebieg ćwiczeń z zakresu posłuszeństwa ogólnego,
- zaplanować i przeprowadzić ćwiczenia z zakresu posłuszeństwa ogólnego (w tym przywołanie bezwarunkowe),
- podać przykłady ćwiczeń kształtujących sprawność fizyczną i kondycję psa,
- zaplanować i omówić ćwiczenia kształtujące sprawność fizyczną i kondycję psa,
- przeprowadzić ćwiczenia kształtujące sprawność fizyczną i kondycję psa,
- omówić zasady planowania i przeprowadzania treningu środowiskowego (przyzwyczajenie do: pracy w różnym środowisku, transportu, poruszania się po różnym podłożu),
- zaplanować i przeprowadzić trening środowiskowy,
- podać przykłady ćwiczeń z zakresu zachowań socjalnych z ludźmi i psami,
- omówić zasady planowania i prowadzenia ćwiczeń z zakresu zachowań socjalnych z ludźmi,
- omówić zasady planowania i prowadzenia ćwiczeń z zakresu zachowań socjalnych z psami,
- zaplanować i przeprowadzić ćwiczenia z zakresu zachowań socjalnych z ludźmi i psami.
- scharakteryzować cechy wymagane u przewodnika psa ratowniczego.

Uwagi do realizacji tematu:

W trakcie wykonywania ćwiczeń należy szczególną uwagę zwrócić na:

- dobór poziomu bodźców, sposobu zabawy i motywacji, z uwzględnieniem popędów i cech charakteru,
- interpretację i analizę zachowania psa, w tym sytuacji konfliktowych,
- postępowanie zgodne z dobrostanem zwierząt.

3. Oznaczanie, lokalizacja i współpraca – 8T, 20P

Materiał nauczania:

Sposoby oznaczania. Dobór sposobów oznaczania do predyspozycji psa. Planowanie, organizacja i prowadzenie ćwiczeń z oznaczania, lokalizacji i współpracy. Zasady pracy pozoranta.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- wymienić sposoby oznaczania,
- wyjaśnić zasady doboru sposobu oznaczania w zależności od predyspozycji psa,
- dobrać sposób oznaczania w zależności od predyspozycji psa,
- opisać organizację i przebieg ćwiczeń z oznaczania,
- zaplanować i przeprowadzić ćwiczenia z różnych form oznaczania (szczekanie, rolka, meldunek),
- opisać organizację i przebieg ćwiczeń z zakresu współpracy,
- zaplanować i przeprowadzić ćwiczenia z zakresu współpracy,

- opisać organizację i przebieg ćwiczeń z zakresu lokalizacji,
- zaplanować i przeprowadzić ćwiczenia z lokalizacji,
- omówić zasady organizacji i przebiegu ćwiczeń łączących lokalizację, współpracę i oznaczanie,
- zaplanować i przeprowadzić ćwiczenia łączące lokalizację i współpracę,
- zaplanować i przeprowadzić ćwiczenia łączące lokalizację i oznaczanie,
- zaplanować i przeprowadzić ćwiczenia łączące lokalizację, współpracę i oznaczanie,
- omówić czynności wykonywane przez pozoranta,
- dobrać miejsce lokalizacji, ukrycia, poruszania się pozoranta,
- omówić sytuacje problemowe w szkoleniu psów ratowniczych,
- rozpoznać i przedstawić propozycje rozwiązań sytuacji problemowych.

Uwagi do realizacji tematu:

W trakcie wykonywania ćwiczeń należy szczególną uwagę zwrócić na:

- dobór poziomu bodźców, sposobu zabawy i motywacji, z uwzględnieniem popędów i cech charakteru,
- interpretację i analizę zachowania psa, w tym sytuacji konfliktowych,
- postępowanie zgodne z dobrostanem zwierząt.

IV. LITERATURA

1. American Rescue Dog Association, „Search and Rescue Dogs: Training Methods”, Wydawnictwo Prentice-Hall 1991.
2. American Rescue Dog Association, „Search and Rescue Dogs: Training the K-9 Hero”, Wydawnictwo New Publisher, 2021.
3. NASAR, „Fundamentals of Search and Rescue 2nd edition”, Wydawnictwo Jones & Bartlett Learning, 2018.
4. Bradshaw John, „Zrozumieć psa”, Wydawnictwo Czarna Owca, 2018.
5. Bulanda Susan, „Ready! Training the Search and Rescue Dog”, Wydawnictwo I-5 Publishing, 2014.
6. Case Linda P., „Pies – zachowanie, żywienie i zdrowie”, Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2015.
7. Case Linda P. M.S. „Logika psiego jedzenia”, Wydawnictwo COAPE Polska, Przekład Anna Ziemińska, 2014.
8. Charon Krystyna, Świtoński Marek, „Genetyka i genomika zwierząt”, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012.
9. Coren Stanley, „Jak rozmawiać z psem”, Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2016.
10. Coren Stanley, „Tajemnice psiego umysłu”, Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2005.
11. Coren Stanley, „Dlaczego twój pies zachowuje się w ten sposób”, Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2009.
12. Dehasse Joel, „Agresja u psów”, Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2012.
13. Donaldson Jean, „Pies i człowiek”, Wydawnictwo: Galaktyka, Łódź 2007.
14. Done Stanley H., Goody Peter C., Stickland Neil C., Evans Susan A., red. wyd. pol. Norbert Pospieszny, „Atlas anatomii psa i kota”, Wydawnictwo Edra Urban & Partner, Wrocław 2010.
15. Eaton Barry, „Dominacja u psów – prawda czy mit”, Fundacja Psia Wachta, Poznań 2009.
16. Fiszdom Katarzyna, Kaleta Tadeusz, „Wybrane zagadnienia z genetyki i zachowania się psów”, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2002.
17. Górny Bogusław, „Nowoczesne szkolenie psów tropiących”. Wydawnictwo MULTICO, Warszawa 2010.
18. Horowitz Aleksandra, „Oczami psa. Co psy wiedzą, myślą i czują”, Wydawnictwo Czarna Owca, 2022.
19. Horowitz Aleksandra, „Nosem psa. Wycieczka do fascynującego świata zapachów”, 2017.
20. Koester Robert J., „Lost Person Behavior: A search and rescue guide on where to look – for land, air and water”, 2008.
21. Łęczycka-Mrzygłód Magdalena, „Na psa urok. Proste rozwiązania trudnych problemów”, Wydawnictwo VIRIDA, 2019.
22. Łęczycka-Mrzygłód Magdalena, „Szczeniak wychowanie w bliskości”, Wydawnictwo Chcę Robię Mam, 2022.

23. Monkiewicz Jerzy, Wajdzik Jolanta, Rogowska-Sobota Katarzyna, „Kynologia. Wiedza o psie” - wydanie IV, rozszerzone, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wrocław 2020.
24. O’Heare James, „Zachowanie agresywne u psów”, Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2007.
25. Pryor Karen, „Kliker – skuteczne szkolenie psa”, Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2005.
26. Rugaas Turid, „Mój pies ciągnie na smyczy. Co robić?”, Fundacja Psia Wachta, Poznań 2008.
27. Rugaas Turid, „Sygnały uspokajające. Jak psy unikają konfliktów”, Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2005.
28. Sadowski Bogdan, „Biologiczne mechanizmy zachowania się ludzi i zwierząt”, Wydawnictwo PWN, 2020.
29. Sjosten Inki, „Posłuszeństwo na co dzień”, Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2006.
30. Stojer-Polańska Joanna, Dołębska Katarzyna, „Pierwsza pomoc dla psów”, Wydawnictwo Silva Rerum, Poznań 2021.
31. Syrotuck William G., „Scent and the Scenting Dogs”, 2000.
32. Waldoch Barbara, „Pozytywne szkolenie psów”, Wydawnictwo Werset, 2007.
33. Wilde Nicole, „Mój pies się nie boi. Jak pomóc psu pokonać jego lęki”, Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2009.
34. Wright Richard H., „Nauka o zapachu” przekład na język polski dr inż. Władysław Brud, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1972.
35. Wynne Clive D. L., Udell Minique A. R., „Tajemnice umysłów zwierząt”, Wydawnictwo COAPE Polska, Kraków 2015.

V. AKTY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 572).
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie psów używanych w akcjach ratowniczych (Dz. U. z 2022 r., poz. 20).
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. poz. 1737).
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. poz. 1681)
5. Zarządzenie Nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich (Dz. Urz. z 2018 r., poz. 77).
6. Zasady organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym.

VI. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

.....
(pieczęćka jednostki delegującej)

KARTA SKIEROWANIA

Jednostka delegująca

Nazwa

Adres

Tel. / Fax /

Kieruję Pana/ Panią.....

(stopień, imię i nazwisko, imię ojca)

Nr identyfikacyjny/ewidencyjny PSP*

na szkolenie młodszych instruktorów psów ratowniczych

realizowane w dniach w

Oświadczam, że kierowany/-a:

- a) ukończył/-a szkolenie dla przewodników psów ratowniczych,
- b) ukończył/-a szkolenie z technik i taktyki poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych,
- c) minimum 1 raz zdał/-a egzamin gruzowiskowy klasy I,
- d) minimum 1 raz zdał/-a egzamin terenowy klasy I,
- e) posiada minimum roczny staż w roli przewodnika psa ratowniczego (od zdania egzaminu gruzowiskowego klasy I)

oraz w przypadku osób spoza PSP:

- f) posiada ważne ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków.

.....
(miejscowość, data)

.....
(podpis kierującego)

* W przypadku osób spoza PSP należy podać datę i miejsce urodzenia

.....
(pieczęć podłużna)

ZAŚWIADCZENIE

.....
(stopień, imię i nazwisko)

Nr identyfikacyjny/ewidencyjny PSP*

ukończył.....

szkolenie młodszych instruktorów psów ratowniczych

przeprowadzone w.....

w okresie od.....r. do.....r.

według programu z dnia.....

zatwierdzonego przez.....

.....

I uzyskał/-a tytuł:

Młodszego instruktora psów ratowniczych

....., dnia r.
(miejsowość)

Nr

ORGANIZATOR

.....
(pieczęć, podpis)

* W przypadku osób spoza PSP należy podać datę i miejsce urodzenia

